

درستایش

سوزش

از سمور

تصحیح و
نگارگری
دکتر حسن صفاری

جلد هشتم

سرشناسه	: اراسموس ، دسیدریوس . ۱۴۶۹-۱۵۳۶م . Erasmus, Desiderius
عنوان و نام پدیدآور	: در ستایش دیوانگی / دسیدریوس اراسموس: ترجمه، مقدمه و حواشی از حسن صفاری
مشخصات نشر	: تهران: نشر فرزان روز، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۲ ص.
شابک	: ۰-۴۴۷-۳۲۱-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: بیرون سپاری.
یادداشت	: عنوان اصلی: Moriae encomium.
یادداشت	: کتاب حاضر از متن فرانسه تحت عنوان <Eloge de la folie> به فارسی برگردانده شده است.
یادداشت	: چاپ قبلی: نشر و پژوهش فرزان روز، ۱۳۷۶. (باقروست).
یادداشت	: چاپ هشتم: ۱۳۹۵ (فیا).
موضوع	: بلاغت -- جنبه های مذهبی -- مسیحیت.
موضوع	: بلاغت -- متون قدیمی تا ۱۸۰۰ م.
شناسه افزوده	: صفاری، حسن، ۱۲۹۵-، مترجم
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۷/ف۲/PA۸۵۱۴
رده بندی دیویی	: ۸۷۳/۰۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۵۸۵۱۸۵

فرزان

در ستایش دیوانگی

دسیدریوس اراسموس

ترجمه، مقدمه، و حواشی از: حسن صفاری

چاپ اول: ۱۳۷۶

چاپ هشتم: ۱۳۹۵؛ تیراژ ۷۰۰ نسخه؛ قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

ناظر چاپ: مجتبی مقدم؛ طراح جلد: علی بخشی

حروفچینی: گوهر؛ لیتوگرافی: لاله

چاپ و صحافی: تاجیک

حق چاپ و نشر محفوظ است.

میدان ونک، خیابان گاندی شمالی، پلاک ۹، واحد ۱۰

تلفکس: ۸۸۸۲۲۴۷ - ۸۸۸۲۲۴۹۹ - ۸۸۶۷۹۴۴۳

صندوق پستی: ۱۹۶۱۵/۵۷۶

E-mail: info@farzanpublishers.com

www.farzanpublishers.com

ISBN: 978- 964- 321- 447-0

شابک: ۰-۴۴۷-۳۲۱-۹۶۴-۹۷۸

فهرست مطالب

۱	مقدمه مترجم در معرفی کتاب
۷	مقدمه مترجم در معرفی نویسنده کتاب
۱۳	مقدمه مترجم در معرفی تامس مور
۱۷	از اراسم، اهل روتردام، به دوست خود تامس مور
۲۳	در ستایش دیوانگی
۲۵	دیوانگی سخن می گوید:
۱۶۰	حواشی و توضیحات مترجم

باسپاس

تقدیم به همسر عزیزم کوکب صورتگر
که تشویق او سبب ترجمه این اثر گردید.

مقدمه مترجم در معرفی کتاب

کتابی که ترجمه فارسی آن با عنوان در ستایش دیوانگی به خوانندگان ایرانی تقدیم می‌گردد، یکی از مشهورترین کتابهای ابتدای قرن شانزدهم میلادی است که در تمام جهان مسیحی آن عصر هیاهویی برانگیخت و به عقیده بسیاری از مورخان هم در پیشرفت و تکامل فکری دوران تجدّد علمی و هنری، خاصه در ایتالیا، و هم در جریان اصلاح مذهبی مارتین لوتر مؤثر بوده است.

در واقع این کتاب اولین اثری است که بعد از دوران سیاه و تاریک قرون وسطایی در اروپا اوضاع اجتماعی آن روز و مخصوصاً استبداد و بیداد هولناک مقامات مذهبی مسیحی خاصه رهبران دیوانهای تفتیش عقاید را با زبان طنز و شوخی مورد انتقادی صریح و شکننده قرار داد. شهرت کتاب به حدّی بود که اصل لاتینی و ترجمه‌های آن به زبانهای بزرگ اروپایی طی قرن شانزدهم بیش از صد بار تجدید چاپ شده و فی‌الجمله طی قرن شانزدهم و هفدهم از پرفروشترین کتابهای اروپایی بوده است.

متأسفانه در این مقدمه مختصر جای آن نیست که از تأثیر مستقیم و غیرمستقیم این کتاب در ادبیات اروپایی آن دوره گفتگویی به میان آوریم ولی قدر مسلم آن است که غالب نویسندگان قرن شانزدهم تحت تأثیر آن قرار گرفتند و در ادبیات فرانسوی اقتباس صریح رابله^۱ و لابرویر^۲ از آن کاملاً آشکار است و حتی نویسنده بزرگی همچون میشل دو مونتینی^۳ از تأثیر آن برکنار نمانده است.

بسیار ممکن است که برخی از خوانندگان مطالب کتاب را کهنه یا با اوضاع اجتماعی دوران ما نامتوافق بدانند؛ بی شک این تصور کم و بیش شامل حقیقتی است. با این حال، خواننده منصف با اندکی تأمل در بسیاری از قسمتهای کتاب چهره خویش و دوستان و آشنایان و محیط اجتماعی اطراف خود را خواهد دید.

عنوان لاتینی کتاب *Moriae Encomium*، عنوان ترجمه فرانسوی آن *Eloge de la Folie* و عنوان ترجمه انگلیسی آن *The Praise of Folly* است و مؤلف آن دسیدریوس اراسموس^۴ (که غالباً در اروپا اراسم^۵ نامیده می شود؛ رجوع شود به مقدمه دوم کتاب)، متخصص علوم الهی مسیحی و یکی از متبحرترین دانشمندان اروپایی در شناخت ادبیات قدیم لاتینی و یونانی است، که عموماً در زبانهای اروپایی آنان را هومانیست^۶ می نامند.

متن کتاب به زبان لاتینی، که زبان متداول علمی آن عصر بود، نوشته شده و یکی از فصیح ترین نثرهایی است که در این زبان وجود دارد. معروف است که مؤلف طی سفری از ایتالیا به انگلستان در سال ۱۵۰۹ تصمیم به تألیف این کتاب گرفته و مطالب آن را در نظر آورده و سپس در

1. Rabelais

2. La Bruyère

3. Michel de Montaigne

4. Desiderius Erasmus

5. Erasme

6. Humanist

منزل دوست خود سر تامس مور^۷، صدراعظم آینده انگلستان، در هشت روز آن را انشا و به میزبان خود اهدا کرده است (رجوع شود به مقدمه سوم مترجم و نامه اراسموس به سر تامس مور در ابتدای کتاب).

از آنجا که اطلاع مترجم بر زبان لاتینی بسیار ناچیز است، ترجمه کتاب را براساس ترجمه‌های فرانسوی آن انجام داده و به این منظور از پنج ترجمه معروف که در این زبان وجود دارد، سه ترجمه را مرتباً با هم مقایسه کرده و اساس کار را بر آن قرار داده تا مابین روشنی مطالب به زبان فارسی و تطابق دقیق آن با متن تعادلی کامل برقرار باشد.

متأسفانه باید اذعان کرد که وفور مراجعات به اساطیر و ادبیات لاتینی و یونانی و فراوانی اسامی خاص، مطالعه کتاب را برای فارسی‌زبانان سنگین می‌کند، لیکن باید دانست که این قبیل مراجعات از مختصات ادبیات قدیم اروپایی و مخصوصاً در دوران تجدید علمی و هنری است و خاصه نویسنده این کتاب که عمری را به ترجمه و تحشیه کتابهای دوران عتیق صرف کرده نمی‌توانسته است که زبان طنز و شوخی و تمسخر نویسندگان بزرگی مانند دموکریت (ذی مقراطیس) و هوراس (هوراسیوس) و ژوونال (یوونالیس) و مخصوصاً لوسین (لوکیانوس) را نادیده بگیرد. مترجم همه این مراجعات را بی‌کم و کاست در ترجمه فارسی جای داده و برای روشن شدن خوانندگان فارسی زبان در مورد هریک، یادداشت یا حاشیه‌ای مختصر بر متن افزوده است. اعدادی که در داخل علامت [] قرار گرفته‌اند راهنمای خواننده به این حواشی هستند. با این حال لازم به تذکر است که این حواشی مختصر و ناچیز نمی‌توانند دیدگاه روشنی درباره ادبیات عمیق و وسیع لاتینی و یونانی به دست دهند.

شاید مقتضی باشد که در این مقام به پرسش احتمالی دیگری نیز

7. Sir Thomas More

پاسخ داده شود: چگونه است که در جهان قرون وسطا و حتی تا قرن هفدهم، که هر کافر و ملحد یا روشنفکری با خطایی کوچک یا بزرگ در آتش سوخته می‌شد، کسی که تمام دستگاه پاپ و فرقه‌های پرقدرت مسیحی را از بیخ و بن مورد انتقاد صریح و تمسخر قرار داد توانست از این معرکه جان سالم بدر برد؟

این مسئله واقعاً در خور تأمل است، و جواب احتمالی از این قرار است: علت این موضوع از طرفی شهرت فوق‌العادهٔ اراسم در اروپای آن روز و دوستی او با اشخاص صاحب نفوذی مانند سر تامس مور و ولیعهد انگلستان، که چند سال بعد با عنوان هانری هشتم پادشاه انگلستان گردید، و ولیعهد اسپانیا، که چندی بعد با عنوان شارل کن پادشاه اسپانیا شد، و مخصوصاً با خاندان روشنفکر و صاحب نفوذ مدیچی (مدی سیس) در ایتالیا بود که در همان دوران چند تن از افراد آن به مقام پاپی رسیدند، و از طرف دیگر علت آن بود که در آن دوره دستگاه کلیسای مسیحی و رؤسای آن با بزرگترین واقعهٔ تاریخ مسیحیت یعنی رفورم مذهبی لوتر و کالون مواجه بودند و به منقدان داخل دستگاه که منکر اصول نبودند به نظر عفو می‌نگریستند. با این حال باید گفت که اگر در ابتدای انتشار کتاب اراسم فریاد تحسین از هر طرف بلند شد، بیست سالی بعد از آن تحسین‌ها به اعتراض بدل گردید، حکمای مذهبی رساله‌ها علیه او نشر دادند، و بزرگترین مرکز تعلیم حکمت الهی مسیحی در اروپا یعنی سوربون وی را ملحد و خارج از مذهب دانست و حکم سوزاندن او را صادر کرد، ولی چون بر وی دسترسی نیافتند نماینده و اولین مترجم کتابش را به زبان فرانسوی، لویی برکن^۸، در آتش سوزاندند. اما مارتین لوتر، که در ابتدا بیش از هر کس او را تحسین می‌کرد، چون نتوانست وی را به سلک خویش وارد کند دربارهٔ او چنین نوشت: «حتی به ازای ده هزار سکهٔ طلا

8. Louis Berquin

من حاضر نیستم که جایی را که در جهان دیگر برای ژروم (مقصود سن ژروم / هیروسیموس از پیشوایان بزرگ مسیحیت است) در نظر گرفته شده است اشغال کنم، و برای چندین برابر این مبلغ نمی خواهم جای اراسم را داشته باشم.»

حسن صفاری

پاریس، مرداد ۱۳۷۳

BOOKS.COM

مقدمه مترجم در معرفی نویسنده کتاب

دسیدریوس اراسموس، که در غالب فرهنگ‌های اروپایی به نام «اراسم رتردامی» نامیده می‌شود، نام مستعار گئرت گئرتس^۱ است که در ۲۸ ماه اکتبر ۱۴۶۹ (و به قولی در ۱۴۶۶) در شهر رتردام در هلند زاده شد و در ۱۲ ژوئیه ۱۵۳۶ در شهر بال در سویس درگذشت. پدر و مادرش که عاشق و معشوق بودند به علت‌های اجتماعی قادر به ازدواج نشدند و بنابراین تولد وی غیرمشروع بود. با وجود آنکه در آن دوران تولد غیرمشروع اصلاً موهن و بدنام‌کننده نبود، سالها بعد دشمنان کثیر او آن را وسیله انواع تهمت و افترا به وی قرار دادند. این پدر و مادر در زمانی که اراسم کودک بود درگذشتند، و خانواده‌ای که سرپرستی او را به عهده داشتند در تربیت او کوشش فراوان کردند و او را در بهترین مدارس آن عهد و زیر نظر استادان مشهور به تحصیل واداشتند. در کتابها و رساله‌های متعددی که از قرن هیجدهم تا امروز در غالب زبانها در شرح حال اراسم نوشته شده است، صدها افسانه و حکایت درباره هوش و فتانت غیرعادی

1. Geert Geerts

در این کتاب، با روشی ساده و آسان، به شما خواهیم آموخت که چگونه با استفاده از این روش، می‌توانید به راحتی و بدون هیچ هزینه‌ای، به درآمد دلاری برسید. این روش، یکی از بهترین و ساده‌ترین روش‌ها برای کسب درآمد دلاری است. شما می‌توانید به راحتی و بدون هیچ هزینه‌ای، به درآمد دلاری برسید. این روش، یکی از بهترین و ساده‌ترین روش‌ها برای کسب درآمد دلاری است. شما می‌توانید به راحتی و بدون هیچ هزینه‌ای، به درآمد دلاری برسید. این روش، یکی از بهترین و ساده‌ترین روش‌ها برای کسب درآمد دلاری است.

ISBN : 978-964-321-447-0
 9 789643 214470
 قیمت : ۱۵۰۰۰ تومان

کتابخانه دیجیتال
 کتابخانه دیجیتال